Verksamheten i Postmuseum under 2001

Postmuseums styrelse

Ledamöter i Postmuseums styrelse har under året varit Inger Holmström, Postens kommunikationsdirektör, ordförande; Ingemar Persson, chef för Posten marknadskommunikation, vice ordförande; Majvor Isaksson, chef för Posten Service; Ingegerd Mattsson, chef för Posten Frimärken; Gunnar Nordlinder, chef för Postmuseum; Berit Rönnstedt, utsedd av Riksantikvarien; Jan Billgren, representant för Postmusei Vänner; Börje Wallberg, representant för Sveriges Filatelist-Förbund samt Bo Andersson, representant för personalorganisationerna i Posten. Ulla-Madelaine Neurath har tjänstgjort som sekreterare.

Styrelsen har under året hållit fyra sammanträden. Man har noga följt museets verksamhet, särskilt vad gäller ekonomi, marknadsföring, utställningsplanering och framtidsstrategi.

Allmänt

År 2001 var exceptionellt. Aldrig har museet haft så många besökare, 132.000 stycken, inklusive de 14.000 som besökte Posthuset på Skansen. Postmuseum var under året det tionde mest besökta av Stockholms drygt 60 museer och kom på fjärde plats bland de historiskt eller kulturhistoriskt inriktade.

Utställningen *Breven från Titanic*, som invigdes i november året före, gav stor uppmärksamhet åt museet och medverkade till det höga besökarantalet. Likaså gav utställningen *Mitt fantastiska frimärke* stort gensvar. Här deltog 1.200 barn, ungdomar och lärare från stadsdelarna Bredäng, Sätra, Skärholmen och Vårberg i södra Stockholm tillsammans med multimedia- och språkverkstaden Fantasifabriken. De hade fått i uppdrag att gestalta sig själva som de skulle vilja att de avbildades på frimärke och skriva en motivering.

I en mätning av hur besökarna uppskattar Postmuseum fick museet betyget 87 där siffran 100 utgjorde maximum. Mätningen visade också att genomsnittsåldern bland besökarna sjunkit och att numera fler kvinnor än män besöker museet.

Museichefen har regelbundet deltagit i museichefskollegiets sammanträden. Han har också deltagit i möten mellan postmuseicheferna i de nordiska länderna varvid nuvarande och framtida samarbetsprojekt diskuterats. Dit hör den gemensamma webbutställningen om postkontor i de nordiska länderna som blev klar i mars år 2001. I en gemensam ansökan till Nordiska Kulturfonden söktes och erhölls medel för ett tvåårigt projekt med namnet "De band Norden samman, postvägar under 1600-talet". Här ska de fyra nordiska postmuseerna gemensamt ta fram källmaterial och kartor ur arkiven och skildra uppbyggnaden av Postens vägnät samt presentera det hela i en populärt upplagd publikation.

Museet har liksom tidigare år haft ett utomordentligt gott samarbete med Postmusei Vänner, som tagit del av museets verksamhet med stort engagemang och även bidragit med praktiskt arbete. Postmusei Vänner är en av de största vänföreningarna i landet och har givit ett värdefullt ekonomiskt stöd. Genom bidrag från föreningen har museet bl.a. kunnat dataregistrera 7.000 posthistoriskt intressanta fotografier och göra dem

tillgängliga på Internet samt trycka en ny upplaga av den snabbt slutsålda katalogen till basutställningen *Märkvärdigt!*.

Samarbetet med frimärksklubbar, samlarföreningar, filatelister och andra med anknytning till museets verksamhet har varit synnerligen gott. Allt fler föreningar håller regelbundet sina sammankomster i museets lokaler. Flera samarrangemang har också hållits mellan museet, olika föreningar samt engagerade och entusiastiska personer. Så har t.ex. motivsamlaren Ulla Wengraf ordnat välbesökta *Frimärksträffar för eftermiddagslediga*. Sveriges Filatelist-Förbund ordnar regelbundet föreläsningar inom ramen för *Filatelistisk högskola*. Det ömsesidiga utbytet av kunskaper och forskningsresultat mellan föreningar, enskilda forskare och museet har varit värdefullt. Postanställda, pensionärer från Posten och andra privatpersoner har bidragit med material till samlingarna.

Organisation och personal

Museet har sedan den 1 februari varit organiserat i följande enheter:

Föremålsenheten, som svarat för föremåls-, foto- och arkivsamlingarna, dokumentation av postal verksamhet och fotoarbete samt från den 1 februari även för insamling, vård och förvaring av de filatelistiska samlingarna. Urval, beskrivning och montering av material till olika filatelistiska utställningar har utförts. Inom enheten har följande tjänstemän arbetat under chefen Olle Synnerholm: Bengt Andersson, Bo Andersson, Yvonne Engelbrektsson, Leif Karlsson, Louise Palme, Gunilla Sevebrant och Björn Sylwan. Ulla-Madelaine Neurath har på deltid utfört arbete för enheten och liksom tidigare varit projektledare för inskanning av posthistoriska bilder.

Informations- och utställningsenheten, som svarat för extern information med marknadsföring av museets verksamhet, samt utställningar, barn- och ungdomsverksamhet, program, visningar och undervisning. Under enhetschefen Vesela Stridsberg har Karin Nygren, Marianne Larsson, Hedvig Bruzæus, Viveka Nybom (barnledig fr.o.m. juni), Maria Sjöberg (barnledig fr.o.m. oktober), Elna Nord (september-december), Frida Alenius Navlet (oktober-december) och Anna-Karin Forsström arbetat. Dessutom har Jenni Hestrell och Karin Nyman anlitats som timanställda museilärare under året för visningar och arbete i *Lilla Posten*. Lediga under året: Pia Bäckström (förtroendeman SACO-Posten) och Pernilla Åström (barnledig).

Post F@ktum/Biblioteket, som förvärvat och lånat ut böcker och tidskrifter inom svensk och utländsk posthistoria och filateli, liksom svenskt postalt tryck samt väglett och undervisat besökare till de internetuppkopplade datorerna. Chef har varit Erik Hamberg med följande medarbetare: Karin Norberg, Monica Jonsson, Lotte Edsbrand, Kajsa Eriksson, (–30/6) Karin Jansson (9/6–) och Theo Axner (9/6–).

Enheten för Lokaler och Säkerhet, som svarat för allmän säkerhet, vakthållning, fastighetsfrågor, lokal- och rekvisitauthyrning samt administrerat samarbetet med föreningen Postmusei Vänner. Chef för enheten har varit Monika Hansson med följande medarbetare: Christer Lindblad, Kerstin Mörk, Mariana Cordier och Ille Karl-Gösta Kippel. Följande värdar har anlitats på helger och vid andra aktiviteter: Susanne Ljungberg, Malin Göhlman, Viveka Norström, Erika Lundell, Ann Pettersson och Anna Karin Larsson.

Under **museichefen** Gunnar Nordlinder har Ulla-Madelaine Neurath arbetat som sekreterare och Robert Mattson som ansvarig för datafrågor. **Museibutiken,** som sedan 1 februari ingår som en del av enheten, har sålt frimärken, frimärksprodukter, samlartillbehör, vykort, litteratur och presentartiklar. Butiken har också svarat för försäljningen i posthuset på Skansen. I butiken har följande tjänstemän arbetat: Maud Boltzius, Yvonne Engelbrektsson, Gunilla Sevebrant, IngaLill Nilsson, Britt Synnerholm och

Kaarina Smielkiewicz. Carina Hill har varit barnledig under året.

Föremålssamlingarna

Förvaring, vård och konservering

Stor energi har lagts ner på ordnandet av samlingarna i magasinet i Tumba. En vårddag för tumbamagasinet genomfördes med hela museets personal som därigenom fick vårda föremål och samtidigt fick kunskap om samlingarna.

En reglering har gjorts av negativarkivets luft- och temperaturförhållanden så att det håller ett jämnt och bra klimat.

Årsmätningar av temperatur och fuktighet har gjorts i två av utställningssalarna.

En deposition av Nobelfrimärken från Nobelstiftelsen har återlämnats inför öppnandet av det nya Nobelmuseet i Börshuset.

Magasinet i Tumba har besökts av bland andra postchaufförer och representanter från kulturdepartementet.

Utlån av en större mängd föremål har skett till Nationalmuseum för utställningen "Identitet" och till Ronneby konsthall av frimärksförlagor och gravyravdrag.

Fältverksamhet och dokumentation

Följande aktiviteter har genomförts under året:

En postkassör i Lund intervjuades och fotograferades.

En nypensionerad postingenjör vars far, mor och farfar tjänat i verket intervjuades.

Postkontoret i Knivsta, som dokumenteras fortlöpande, fick besök.

Postens nya profil uppmärksammades med en mer omfattande fotografering i Örebro där den s.k. "utrullningen" inleddes.

Ett upprop till postanställda att skriva dagbok den 27 september gav 175 svar. Dagboksskrivandet avspeglar verksamheten bland postanställda under en dag. Bokpriser lottades ut bland deltagarna.

Postens nya profil presenterades i samband med "utrullningen" i Örebro hösten 2001.
Foto: Sven Tideman.

Registrering och fotografering

Databasen "Post" utökades med 367 registreringar. Därmed var totalt 12.374 föremål registrerade vid årets slut. Bilddatabasen "Foto" omfattade totalt 24.872 bilder vid årets slut.

Antalet forskarbesök uppgick till 104.

Förvärv av föremål, arkivalier och fotografier

Från Postfastigheter inkom ett stort antal foton. Allra förnämligast och störst till omfånget, ca. 18 hyllmeter, var foton, ritningar och negativ från det s.k. skyltprojektet år 1986. Varje postkontor i landet fotograferades då utvändigt och oftast invändigt.

Ritningar har inkommit. Bland dessa märks förslagen till Postens nya huvudkontor i Tomteboda.

Foton har också inkommit från *Nyhetsposten*, motsvarande en hyllmeter, placerade i kapslar. Fotografierna är från 1990-talet.

Från Posten Beredskap har en fältpostlykta och fotografier av personal inkommit. Vidare har stämplar erhållits från fältpostkontoren i Namibia, Bosnien Herzegovina, Liba-

Fältpostlykta använd vid Posten Beredskap.
Gåva till Postmuseum 2001.
Foto: Sven Tideman.

non, Sinai, Saudiarabien och Cypern.

Filatelisamlingarna

Filatelistiska samlingarna

Uppordnande och förtecknande av samlingarna i tumbamagasinet har genomförts. Till samlingarna har återbördats tre brev, två från 1600-talet och ett från 1800-talet som utlånades på 1980-talet.

Utställningssamlingarna med svensk respektive engelsk text har utökats med totalt 262 blad.

Huvudsamlingen av svenska frimärken har monterats till och med utgivningen Julpost 1998. Därmed har 196 nya albumblad tillförts samlingen och ställts ut. Utgivningarna därefter har i förenklad form infogats i materialet och omfattar endast de utgivna frimärkena, ej tryckprover och dylikt.

Äldre lånesamlingar har under året uppdaterats och ommonterats i samband med utställningsplanering och vid akuta behov.

Från Världspostföreningen i Bern, Schweiz, har under året erhållits frimärken från ett stort antal länder. Tio bulletiner har registrerats.

Frimärks- och stämpelsamlingar samt donationer har studerats av forskare vid 25 tillfällen.

Ur Postmuseums omfattande brev- och stämpelsamling har 154 brev registrerats i den filatelistiska databasen som nu omfattar 506 objekt. Den har nu blivit tillgänglig på Internet.

Förvärv av tryckprover och filatelistiska objekt

Från Posten Frimärken har under året inlevererats 3.890 normalprover och 912 färgprover, totalt 4.802 objekt.

Under året har 18.486 frimärken, 174 förstadagsbrev, maximikort och andra frimärksprodukter samt 16 brev och vykort accessionsbokförts.

Gåvor

- Lokalbrev befordrat i Stockholm 1863.
- Fyra ämbetsbrev från 1870- och 1880-talen.
- Brevklipp med ett 4 skill. banco och två 8 skill. banco, stämplade i Nyköping 22.11 1857.

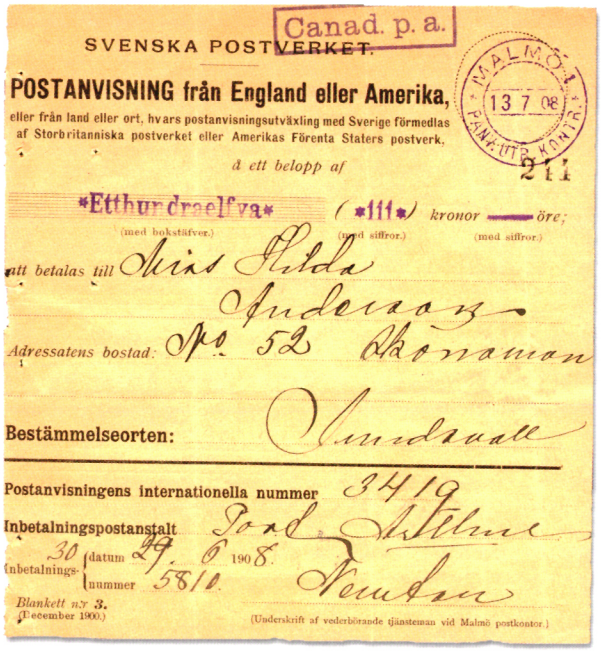
Frimärksutställningar utomlands

Vid utställningen NORDIA 2001, i Tucson, USA visades två ramar "Brevförbindelser Sverige – USA" samt 4 ramar "Nobelpriset".

Till HAFNIA 01 i Köpenhamn skickades ett mycket genomarbetat exponat, bestående av två ramar klassiskt svenskt material.

Museibutiken

Butiken har under året sålt frimärken, fri-

SVENSKA POSTVERKET.

Canad. p. a.

MALMÖ 1 13 7 08 PANKTIFR KONTR

POSTANVISNING från England eller Amerika,

eller från land eller ort, hvars postanvisningsutväxling med Sverige förmedlas af Storbritanniska postverket eller Amerikas Förenta Staters postverk,

å ett belopp af 211

Etthundraelfva (*111*) kronor —— öre;

(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)

att betalas till Miss Hilda Andersson

Adressatens bostad: No. 52 Skomakaregatan

Bestämmelseorten: Sundsvall

Postanvisningens internationella nummer 3419

Inbetalningspostanstalt Postkontoret

Inbetalnings- datum 29. 6 1908.

nummer 5810.

Blankett n:r 3. (December 1900.)

(Underskrift af vederbörande tjänsteman vid Malmö postkontor.)

En s.k. listpostanvisning (blankett nr. 3) från Canada till Sverige år 1908. Gåva av Postmusei Vänner 2001.

märksprodukter, samlartillbehör, vykort, litteratur och presentartiklar med anknytning till Postens och Postmuseums verksamhet. En stor försäljningsökning kan tillskrivas produkter relaterade till utställningen "Breven från Titanic". Dessutom handstämplades vanliga och rekommenderade brev för postbefordran.

Posthuset på Skansen var under år 2001 öppet alla dagar under tiden juni t.o.m. augusti samt under Skansens julmarknadsdagar, tre adventssöndagar i december.

Antalet besökare i Skansens posthus var 12.500 personer under sommarmånaderna och 1.500 under de tre julmarknadsdagarna. Totalt kom alltså ca 14.000 besökare.

Publik verksamhet

Antalet besökare uppgick till totalt 132.000 (122.000), vilket inkluderar besökarna i posthuset på Skansen, 14.000 (13.800). Besökarantalet är det hittills högsta i museets historia.

Postmuseums öppettider var oförändrade under år 2001: tisdagar-söndagar 11-16, onsdagar 11-19 (ej maj-augusti), måndagar stängt.

Basutställningar

Brevet – en resa genom sekler

Utställningen är fortfarande mycket populär trots att den är från 1986. Många besökare vill se den svenska postens historia och hur brev har skickats i över 360 år. De får i olika scenerier möta några av de människor som arbetat inom Posten.

Märkvärdigt!

Utställningen, som öppnades 1999, berättar om frimärkets, vykortets och samlandets historia, speglad genom kända och okända samlare. Den handlar också om hur frimärksbilden utvecklats liksom om konstnärerna, hantverket och tekniken bakom frimärket.

I utställningens sista rum visades 10 olika

privata samlingar med frimärken, vykort och föremål:

I barnens värld – leksaker och lekar
av Sofia Karlsson T.o.m. 1 april

Leksaker av Lasse Åberg & Leksaksmuseet
T.o.m. 1 april

Kossor av Britta Skoglund T.o.m. 31 maj

Hästar av Ulla Wengraf & Ingrid Runnqvist
20 april – 30 september

Mellan prydnad och idioti av Petra Mandal
20 april – 30 september

Ersta Diakonisällskap 150 år av Mikael Magnusson 8 juni – 9 september

Till:Till. Från: Från.
av Thomas Fröhling m.fl.
6 oktober – 18 november

Håll stilen! av Fredrik Rönning
6 oktober –

Julgransprydnader av Maria Flinck
22 november –

Om julen
av Christer Lindblad/Jörgen Danielsson
22 november –

Lilla Posten

Denna barnverkstad och barnutställning, där föremål visas med anknytning till post, frimärken och brev, startades 1996. Här får våra yngsta besökare möjlighet till lek och eget skapande. Barnen kan pröva på hur det var att jobba vid Posten förr i tiden.

Tillfälliga utställningar

Breven från Titanic

– 2 september 2001

I samarbete med fartygshistorikern Claes-Göran Wetterholm producerades en utställning om Titanic som bygger på de brev och vykort som finns bevarade. De skrevs före Titanics avgång, under resan och efter hennes undergång. Utställningen berättar om människorna som skrev dessa brev och vykort, av vilken anledning de reste med Titanic samt om deras öden efter katastrofen. Förutom de unika breven visades telegram, en dagbok och andra föremål som aldrig har ställts ut tidigare. Här berättades också om posthanteringen ombord. Titanic var en Royal Mail Steamer (Kunglig postångare). Ombord fanns sju miljoner försändelser från Europa, Asien och Afrika som skulle till Amerika. Fartyget hade ett eget postkontor. Intresset för Titanics öde tycks aldrig sina. Hon lever genom filmer, böcker, frimärken och souvenirer. Detta visades också på utställningen.

Utställningen vandrade vidare till Post & TeleMuseum i Köpenhamn där den återinvigdes den 3 oktober och pågick till den 10 februari 2002.

Om man hoppade ner i vattnet, vart simmade man då?

– 2 september 2001

Eleverna i klass 2-3A i Trångsundsskolan i södra Stockholm, hade arbetat med temat Titanic och resultatet visades i en liten utställning med teckningar.

Kuvert 2000

– 4 mars 2001

En mängd färgglada bidrag från barn och ungdom till den sommartävling som pågick i museets barnverkstad *Lilla Posten* och på *Post F@ktum*. Bidragen visades också på museets internetsida.

Postmusei Vänner 75 år

14 – 23 september 2001

Under en vecka firades vänföreningens jubileum med bl.a. denna utställning som innehöll ett urval gåvor som överlämnats genom tiderna samt föreningens historik. Det var både frimärken och brev, konst och andra föremål. Utställningen invigdes av Egon Jonsson, f.d. informationsdirektör i Posten,

Brev från 1686 med åtta rader titlar till Hans Wachtmeister, guvernör över Kalmar län och Blekinge, stämplat med F-stämpel (fribrevsstämpel på tjänstepost) av typ 1, använd endast detta år. Gåva av Postmusei Vänner 1997. Motiv för vernissagekort till utställningen *Postmusei Vänner 75 år*. Foto: Sven Tideman.

som tillhört Postmusei Vänners styrelse i 40 år.

Våldets århundrade

3 – 21 oktober 2001

Denna posthistoriska samling med underrubriken "Europas nittonhundratal" blev mycket uppmärksammad för sitt annorlunda sätt att berätta om förintelsen av judarna under andra världskriget. Samlingen är sammanställd av Bent Johnsen från Tanumshede. På de 22 utställningsskärmarna visades inte bara frimärken som speglar fascismen utan även ett stort antal brev från lägerfångar som meddelade sina anhöriga att de befann sig i Auschwitz eller andra koncentrationsläger. Här visades en ansenlig dokumentation, inte bara brev och frimärken, utan även olika tidsdokument som telegram, tjänstehandlingar med mera.

Mitt fantastiska frimärke

30 oktober 2001 –

Postmuseum tjuvstartade sitt firande av *Stockholm 750* år med denna utställning. Det var ett samarbetsprojekt i vilket drygt 1.200 barn, ungdomar och lärare från stadsdelarna Bredäng, Sätra, Skärholmen och Vårberg i södra Stockholm deltog tillsammans med multimedia- och språkverkstaden Fantasifabriken, vilken är en del av Storstadssatsningen i Skärholmen.

Barn från 10 förskolor och 10 skolor hade under våren 2001 med stor entusiasm skapat egna frimärken med fantasifulla motiv. Det var en tänkvärd och färgglad upplevelse att

se alla dessa fina alster. Alla barn som deltog var med på utställningen i form av ett frimärke. Dessutom gjorde Fantasifabriken en cd-rom som fanns i fem datorer på utställningen med samtliga elevers frimärken, foton och texter. Cirka 300 av barnens verk visades i original på utställningen.

Barnen har ritat, målat, klippt och klistrat bilder och skulpturer av alla de slag. Många har utformat frimärken med sig själva som motiv. Deras skapelser har skannats in på dator, antingen av skolpersonalen eller med hjälp av Fantasifabriken. Eleverna har själva bestämt porto och text på frimärkena.

Människor som hamnar på frimärken är ofta personer som har gjort något minnesvärt, menade Sten Canevall och Hans Norkvist på Fantasifabriken, pedagoger och initiativtagare till projektet. De vill att barn och ungdomar ska lyftas fram på samma sätt. Till bilderna har eleverna skrivit en text om varför deras frimärken är viktiga. De talar helt enkelt om varför de är värda att uppmärksammas. Ytterst var målet att stimulera barnens språkliga utveckling och stärka deras självförtroende.

Utställningen invigdes av multikonstnären Lasse Åberg och öppnade sina portar tisdagen den 30 oktober, då de flesta barn och ungdomar i Stockholm hade höstlov.

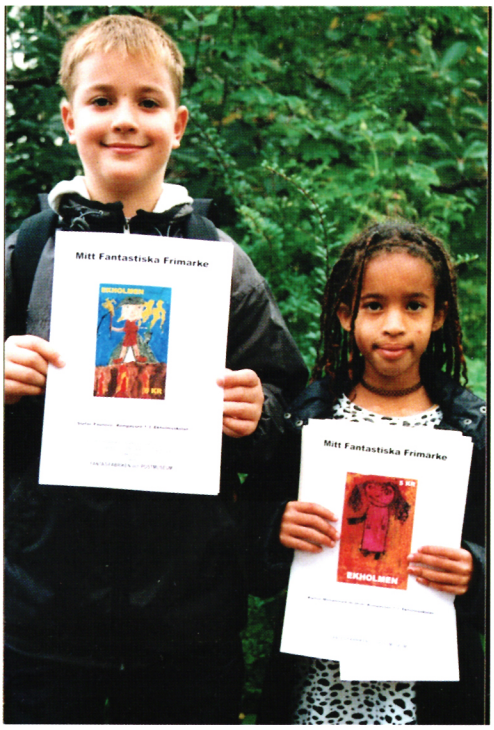
Den röda bilen

30 oktober 2001 –

Pojken Carlos Echeveria från Skärholmen berättade sin historia med hjälp av teckningar i denna lilla utställning som visades i Allrummet, där skolklasser brukar tas emot. Utställningen var ett resultat av ett projekt i samarbete med pojkens lärare Tuva-Stina Lindén och Fantasifabriken i Skärholmen.

I slott och koja
– postkontor förr och nu i Norden
(digital utställning)

1 mars 2001 –

Stefan Paunovic och Kaltun Mohamed-Ibrahim, två av de 1.200 barn i Skärholmen som har gjort egna frimärken vilka visades på utställningen *Mitt fantastiska frimärke* .
Foto: Hans Norkvist, Fantasifabriken.

Den tillfälliga utställningen *Posten i slott och koja*, som pågick under 1999-2000, inspirerade till detta samarbetsprojekt mellan postmuseerna i Finland, Sverige, Norge och Danmark. Tillsammans producerade museerna en nätutställning anpassad för visning på museernas webbplatser på Internet, t.ex. på Postmuseums webplats www.posten.se/museum.

Program

Programlagd verksamhet för besökarna har hållits vid 407 tillfällen (363). Här ingick också barnverkstaden *Lilla Posten* som var öppen för lågstadiebarn lördagar-söndagar och skollov.

Program med anknytning till utställningen *Breven från Titanic* har varit mycket välbe-

sökta och uppskattade av publiken. Bland dem kan nämnas *musikprogram* med visor om och kring Titanics förlisning med vissångerskan Monika Söderberg, med emigrantvisor framförda av Helen Du Rietz, sång, och Hannah Gustafsson, nyckelharpa och med Caprifols salongsorkester som spelade musik från Titanics övre däck. Teater Cinnober framförde utvalda poesitexter ur Hans Magnus Enzenbergers komedi Titanics undergång. Det visades också olika *filmer*, bl.a. långfilmen Titanic från 1997. *Föredragsserien* om fem föredrag på temat "Lär dig allt om Titanic" med Claes-Göran Wetterholm lockade många deltagare. Claes-Göran Wetterholm har dessutom haft mycket välbesökta allmänna och bokade visningar av utställningen.

Med anknytning till utställningen *Mitt fantastiska frimärke* anordnades i samarbete med Fantasifabriken fyra *frimärksverkstäder* som har lockat många barn och ungdomar. Här kunde de formge sitt eget frimärke med datorns hjälp.

Bland andra *föredrag och program* som hölls i museet kan nämnas etnologen Maria Flincks föredrag om julgranens historia, luciakonsert med Riddarholmens kammarkör, sommar- och julkonsert med Rönninge Rabarber samt linoleumtryck med grafikern Ille Karl-Gösta Kippel. Särskilda arrangemang anordnades under året i samband med sex *frimärksutgivningar* med signering av gravörer och formgivare.

Den 4 februari arrangerades en *museidag* tillsammans med övriga Stockholmsmuseer och i samarbete med Dagens Nyheter. I februari firades också barnverkstaden *Lilla Postens* 5-årsdag med bland annat ett framträdande av den hos barnen mycket omtyckte Farbror Fläskkorv. Tipstävlingen *Nostippen* genomfördes under skolloven. *Skollovsprogram* arrangerades med bland annat barntea-

Författaren Claes-Göran Wetterholm är en de främsta Titanic-kännarna och har hållit många uppskattade föredrag och visningar av utställningen *Breven från Titanic* under våren 2001.
Foto: Ove Kaneberg.

ter, barnvisningar, barnfilmer och aktiviteter i barnverkstaden Lilla Posten. *Jul på Postmuseum* arrangerades med julmusik, skrivning av julbrev och julstämpel. Ett annat program med stort deltagande har varit *Seniorsurfdagen* i *Post F@ktum* den 16 oktober. Under året har också arrangerats ett flertal visningar av *Post F@ktum.*

Året har inneburit många tillfällen till samarbete med föreningar. *Kul med frimärken* för barn och ungdom (13 januari), *Stora samlardagen* (24 mars) samt *Frimung 2001* (22 september) anordnades av Sveriges frimärksungdom, Stockholmsdistriktet. Tillsammans med Stockholms Motivsamlarklubb (SMK) genomfördes *Frimärksträffar för eftermiddagslediga* vid tretton tillfällen. Många av dessa innehöll intressanta föredrag. SMK arrangerade också utställningen *Vår Frimärksalong* (30 mars – 8 april) där föreningen visade samlingar från medlemmarna. *SAS Philatelic Club* firade 50 år med en utställning (4 – 30 september) med material monterat av klubbens medlemmar. Slaniasamfundet firade *Mästergravören Czeslaw Slania 80 år* med en utställning (6 oktober – 25 november) som innehöll alla Slanias frimärken. En *Posthistorisk Dag* arrangerades den 10 november i samarbete med Sällskapet för Svensk Posthistorisk Dokumentation (SSPD).

Följande föreningar har hållit möten i museet under den tid det varit öppet: Frimärksklubben CGT, Föreningen Frimärksbörsen, Slaniasamfundet, Stockholms Filatelist-Förening, Stockholms Filatelist-Förening: ungdomsavdelningen, Stockholms Motivsamlarklubb, Sveriges Militärpostsällskap, Oscarianerna, Hembygdsfilatelisterna, Statspensionärernas frimärksklubb samt Svenska Frimärksbytesföreningen.

Visningar

Totalt genomfördes under den tid museet var öppet 289 (218) gruppvisningar för 4.832 (3.825) personer. 159 (119) av visningarna var för barn och ungdom, till exempel skolprogrammen i basutställningarna för barn på låg- och mellanstadiet, programmet *Leka Post* i barnverkstaden *Lilla Posten* för sexårsgrupper samt visningar av basutställningarna *Ett brev betyder så mycket* och *Märkvärdigt!* för högstadie- och gymnasieklasser. Ett nytt program för gymnasiet startades under hösten under namnet *Källor och källkritik* i Post F@ktum. Basutställningarna och de tillfälliga utställningarna *Breven från Titanic* och *Mitt fantastiska frimärke* samt *Post F@ktum* har visats för grupper i olika åldrar. I *Post F@ktum* har också datakurser genomförts.

Marknadsföring

Information om utställningar och programverksamhet skickades regelbundet ut till massmedia vars uppmärksamhet kring museet i hög grad var knuten till utställningarna *Breven från Titanic* och *Mitt fantastiska frimärke.* Uppmärksamheten har varit stor: cirka 173 (175) tidningsartiklar, 472 (581) evenemangsnotiser, 26 (43) inslag i radio och TV. Antalet presskontakter, mätt i antal tillfällen då medier haft direktkontakt med museet, uppgick till 282 (311).

Annonsering skedde varje vecka i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Metro under rubriken "Museer". Ett antal separatannonser gjordes också i dessa tidningar, särskilt i samband med programverksamhet och öppnande av nya utställningar. Annonser infördes även i fackpress och lokaltidningar samt turistpublikationer. Totalt annonserades det vid 227 (245) tillfällen.

Affischer, inbjudningskort och programblad framställdes och skickades ut till utvalda målgrupper, till exempel till massmedia, de 3.000 medlemmarna i föreningen Postmusei Vänner, till olika kulturinstitutioner, föreningar, bibliotek, museer, frimärksklubbar, frimärkshandlare, skolor och studieförbund, turistbyråer, postkontor, hotell m.fl. Affischer anslogs i Stor-Stockholm på tunnelbanestationernas kulturtavlor samt på stolptavlor och andra platser runt om i Stockholm. I januari anslogs affischer om *Breven från Titanic* under två veckor i tunnelbane- och pendeltågsvagnarna.

Programbladet *Nytt på Postmuseum* gavs ut med tre nummer i en upplaga av 15.000 exemplar per nummer. Ungefär 6.000 skickades ut till olika målgrupper (se ovan) samt också till föreningen Postmusei Vänners medlemmar. *Nytt på Postmuseum* delades även ut på museet och på andra platser, till exempel på postkontor, bibliotek, turistbyråer i Stockholm och ute i landet. Foldern *Postmuseum* som görs i 15.000 exemplar på svenska, engelska och tyska i samarbete med Svenskt Kulturarv, uppdaterades och distribuerades till bl.a. hotell, turistbyråer och turist- och resemässor samt till ovanstående platser.

Biblioteket och Post F@ktum 2001

Post F@ktum har hållit öppet tisdag-söndag 11-16, samt kvällsöppet fram till kl. 19 på onsdagar, med undantag för tiden maj-augusti. Bibliotekets samlingar har varit tillgängliga för besökarna under motsvarande tider tisdag-fredag.

Antalet nyförvärv av böcker uppgick till 591 volymer. Antalet löpande tidskrifter med filatelistiskt, posthistoriskt eller postalt innehåll var 184 st. På initiativ av Bertil I. Larsson har samlingarna vidare berikats med fotokopior av samtliga inrikes brevtaxor mellan 1692 och 1834. Dessutom har arbetet påbörjats att göra kopior av allt svenskt postalt tryck mellan 1636 och 1892 tillgängliga för allmänheten.

I bibliotekets bok- och tidskriftsartikeldatabaser har 1.575 dokument registrerats. Tillsammans innehöll Mikromarc- och Librisdatabaserna 42.613 dokument vid årets slut. Samtliga dessa är sökbara via Internet. Antalet utlån uppgick till 2.002 st. I slutet av året togs det datoriserade utlåningssystemet i bruk.

Ett 30-tal datakurser har hållits i multimediarummet i samarbete med Seniornet Sweden. Vidare har ett pedagogiskt program kallat *Källor och källkritik* genomförts vid ett 10-tal tillfällen med utgångspunkt i arkivets samlingar. Det behandlar en brevväxling mellan två makar under andra världskriget och vänder sig till gymnasie- komvux- och folkhögskoleelever.

Forskarrummet har varit flitigt använt, med 220 bokade möten av såväl interna som externa användare. Ett 20-tal visningar har även gjorts i *Post F@ktum.*

Publikationer

I slutet av november utkom årsboken *Postryttaren* med sin femtioförsta årgång. Redaktör var Jan Billgren.

Minnespoststämplar använda i Postmuseum 2001.

